

Girişimcilik ve Proje Yönetimi

Girişimciliğin Finansmanı

Öğr. Gör. Coşkun Cengiz

Sunum Planı

- Girişimciliğin Finansmanı - Giriş
- Ortaklıklar ve Melek Yatırımcılar
- Banka Kredileri
- Devlet Destekleri – Genel Bilgiler
- Girişimcilik Destekleri
- KOBİ’lerin Temel Faaliyetlerine Yönelik Destekler
- Ar-Ge Destekleri
- ARDEB Destekleri
- Yatırım Teşvikleri
- İhracatı Geliştirme Destekleri
- Diğer Destekler

Girişimciliğin Finansmanı

işletmeler kuruluş aşaması başta olmak üzere işletme yaşamı boyunca finansman ihtiyacı duyarlar.

Sermaye yetersizliği ve likidite eksiklikleri firmaların başarısız olma sebepleri arasında ilk sırada gelmektedir.

Girişimciliğin Finansmanı

Bu yüzden firmalar kuruluş aşamasından itibaren dış kaynak ihtiyaçlarını bir dizi araçla karşılama yoluna giderler.

Bu finansman ihtiyacı:

- Ortaklıklar ve melek yatırımcılar
- Banka Kredileri
- Devlet Destekleri

vasıtasıyla karşılanır.

Ortaklıklar ve Melek Yatırımcılar

Ortaklıklar ve Melek Yatırımcılar

İyi işleyen ortaklıklar ile kurulan işletmelerin başarılı olma şansı tek kişilik kurulan işletmelere göre daha yüksektir.

Zaten *şirket* kelimesi Arapça *şrk* kökünden *şirka*^t شركة yani "ortaklık" sözcüğünden gelmektedir ve işletmelerin bir ortaklık temelinde kurulması kelime anlamına da yansımaktadır.

Ortaklıklar ve Melek Yatırımcılar

Pratik uygulamalarda ortaklıklar

- 2 ortaktan birinin sektörel birikimi/tecrübesi diğerinin ise finansal gücüne dayalı ortaklık modeli
- Bir ortağın teknik bilgisi diğer ortağın pazarlama/satış/idari bilgisine dayalı ortaklık modeli
- İki ortağın aynı teknik veya idari konuda uzman olması ancak ast üst ilişkisi sebebiyle uyumlu bir şekilde çalışıyor olmaları (birinin diğerinin sağ kolu olması)

gibi örneklerde başarıyla uygulandığı görülmektedir.

Ortaklıklar ve Melek Yatırımcılar

Ortaklı bir iş kurmanın sebepleri:

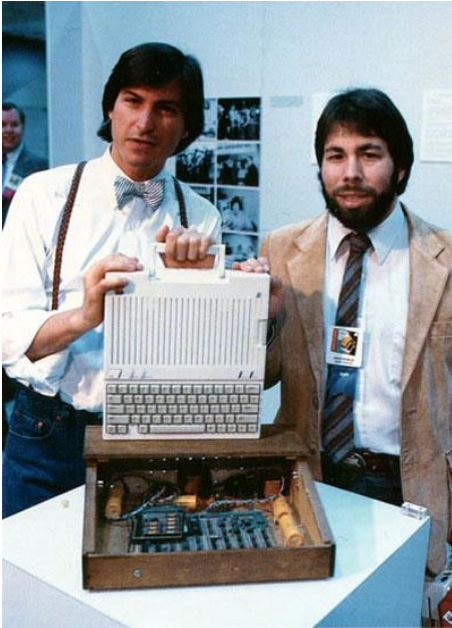
- Kuruluş sermayesini paylaşmak veya güçlendirmek
- İş yükünü paylaşmak
- Görev dağılımı ile belirli işlere odaklanmak
- Gerektiğinde ortaklardan işletme için faizsiz finansman sağlayabilmek

Ortaklıklar ve Melek Yatırımcılar

BAŞARILI ORTAKLIKLAR

Steve Jobs and Steve Wozniak – APPLE INC.

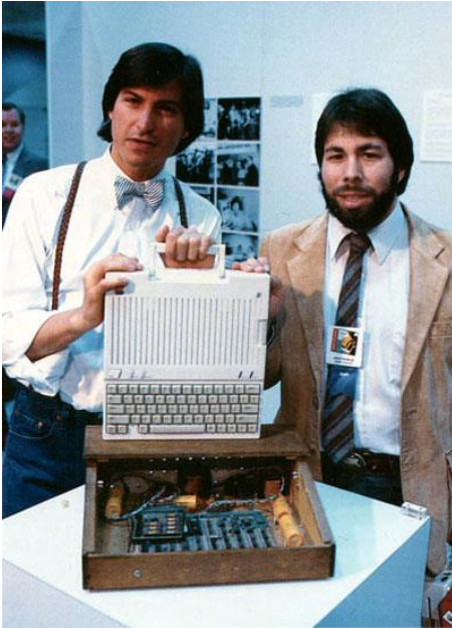

İkili 1970 yılında bir yaz işinde tanışır ve arkadaş olurlar. Steve Wozniak o sıralarda bir bilgisayar tasarlamak ve biraraya getirmekle meşguldür. Steve Jobs ise Wozniak'ın yapmakta olduğu bu ürünlerdeki potansiyeli görür ve satılabilecek bir ürün kafasında oluşmaya başlamaktadır.

Ortaklıklar ve Melek Yatırımcılar

BAŞARILI ORTAKLIKLAR

Steve Jobs and Steve Wozniak – APPLE INC.

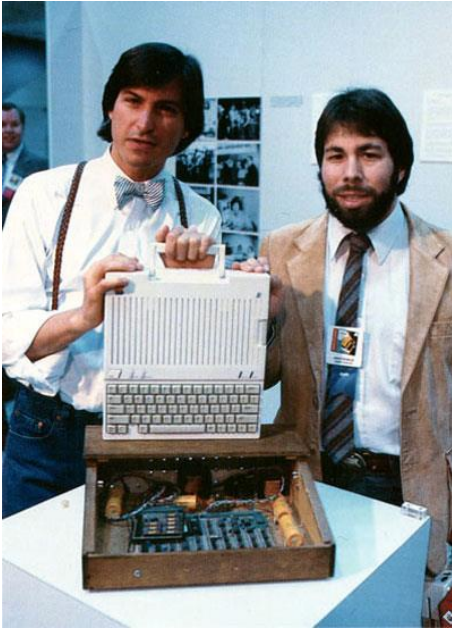

2006 yılında yapılan bir röportajda Wozniak şöyle anlatmaktadır: "Ben bir şeyler yapıyordum ve yaptıklarımı iyi yapıyordum. Ancak Steve (Jobs) ise yaptıklarımın Dünya'yı nasıl değiştirebileceğini hayal ediyordu. Ne zaman güzel bir şey ortaya çıkarsam "Bunu satabiliriz" diyordu ve satıyorduk.

Ortaklıklar ve Melek Yatırımcılar

BAŞARILI ORTAKLIKLAR

Steve Jobs and Steve Wozniak – APPLE INC.

Ortaklıkları neden başarılı oldu?: Analitik düşünce yapısındaki Wozniak ilk geliştirdiği bilgisayarı satabileceğini hiç düşünmemişti. Ama Jobs bunu düşündü. Wozniak'ın teknik becerisi ile Jobs'ın girişimcilik ve pazarlama vizyonu ikisini başarılı bir ekip haline getirdi. Sonuçta bu birliktelik on yıllarca sürdü.

Ortaklıklar ve Melek Yatırımcılar

MELEK YATIRIMCILAR

Melek yatırımcılar, çoğu risk sermayesi kuruluşunun yatırım yapamayacağı kadar erken aşamadaki girişimlere genellikle küçük miktarlarda finansman sağlayan (100.000 TL ile 1.500.000 TL) varlıklı şahıslardır.

Ortaklıklar ve Melek Yatırımcılar

Melek yatırımcılar ile girişimciler “Melek Yatırım Ajansları” vasıtasıyla bir araya gelirler ve ortaklık kurarlar.

Melek yatırımcı genellikle fikrin başlangıç aşamasında sürece dahil olabildiği gibi işletmenin kuruluş sonrasında herhangi bir atılım yapma devresinde de işletmeye ortak olabilirler.

Ortaklıklar ve Melek Yatırımcılar

Melek yatırımcı firmaya belirli bir yüzde oranında ortak olur ve finansman katkısını sunar.

Melek yatırımcılar sadece nakit katkıda bulunmakla kalmazlar; çoğu zaman sektör tecrübelerinden ve bağlantılarından da girişimcinin yararlanmasını sağlarlar.

Melek yatırımcılar yatırım yaptıkları şirketlerin yönetim organlarında genellikle icracı olmayan pozisyonlarda bulunurlar.

Ortaklıklar ve Melek Yatırımcılar

Bu sistem özellikle bilişim sektöründe Amerika Birleşik Devletleri'nde başarıyla uygulanmaktadır.

Türkiye'de de 2013 yılındaki kanuni düzenlemeler ile yaygınlaşmaya başlamıştır.

Ortaklıklar ve Melek Yatırımcılar

Tanınmış melek yatırımcılar ve başlangıç desteği verdikleri firmalar:

LinkedIn'in de kurucusu olan Reid Hoffman:

Facebook'a sadece 37,500 Dolar başlangıç desteği vermiştir. Şu anda hisselerinin değeri 120 Milyon Doları aşmaktadır. Hoffman ayrıca Friendster, Zynga, Flickr başta olmak üzere birçok firmaya da başlangıç yatırımlarında destek olmuştur.

Scott Banister:

PayPal, Facebook, Uber

Banka Kredileri

Banka Kredileri

Kurucuların sermayesinin yetersiz olduğu durumlarda Banka kredileri işletmelerin kuruluş aşamasında finansman sağlamada sıklıkla kullanılan bir kaynaktır.

Ancak banka kredileri faizleri ve ipotekleri ile birlikte gelmekte; işletmeye ilave yük ve risk getirmektedir.

Banka Kredileri

Ancak tüm finansal yüküne rağmen yeni açılan bir işyeri için banka kredisi almak da kolay değildir.

Bankalar çoğunlukla işletmelere kuruluş aşamasında kredi vermezler ve en az 6 ay süre geçmesini isterler.

Banka Kredileri

Başlangıç aşamasında banka kredisi almak için

- Ev, arsa veya araç ipoteği
- Kefil

bankalar tarafından talep edilebilir.

Bu noktada Kredi Garanti Fonu (KGF) firmalara kefil olabilmektedir.

Banka Kredileri

Düşük faizli veya faizsiz kredi sağlayan kuruluşlar:

- KOSGEB (faizsiz kredi)
- Devlet bankaları (Düşük Faizli Kredi)
- Esnaf ve Sanatkarlar Odası (Düşük Faizli Kredi)

Banka Kredileri

FİNANSAL KİRALAMA (Leasing)

Banka kredilerine alternatif olarak geliştirilen bir yöntem de Finansal Kiralamadır.

Bu yöntemde yapılacak makina ekipman yatırımları banka tarafından satın alınarak yapılır ve firmaya uzun vadeli kiralanır.

Kira süresi sonunda makina ekipman firmanın mülkiyetine geçer. Finansal kiralamada devlet vergi olmadığından finansal maliyet daha düşüktür ve krediye göre tercih edilmektedir.

Devlet Destekleri

Devlet Destekleri

Devlet destekleri devletin şahıslara, işletmelere veya kurumlara devletin belirli bir stratejik hedefine yönelik olarak yapmış oldukları faaliyetlere dönük harcamalarına belirli şartlarda ve kanuni hükümlerle sınırlı finansal kaynak sağlamasıdır.

Desteklerin ana amacı ülkemizin strateji ve vizyon çalışmaları sonucunda belirlenen hedeflerine ulaşmasını sağlamaktır.

Devlet Destekleri

**Devletimiz niçin hibe, teşvik ve destek vermektedir?
Amaçları nelerdir?**

- İhracatın artırılması, ithalatın azaltılması
- İşsizliğin azaltılması
- Bilimsel ve teknolojik gelişim
- Bölgesel gelişmişlik farklarının azaltılması
- Kırsal ve kentsel gelişim
- Kronikleşmiş sosyal problemlere çözüm bulunması

Devlet Destekleri

Ülkemizin ana hedefleri bunlardır ve birçok destek bu hedeflere yönelik olarak tasarlanmakta ve uygulanmaktadır.

Dolayısıyla desteklere başvururken hem desteğin ana hedefleri iyi analiz edilmeli ve bu konulardan hangisine yönelik çıkarıldığına bakılmalı, hem de genel anlamda ülkemizin bu öncelikleri göz önünde bulundurulmalıdır.

Devlet Destekleri

Destek mekanizması nasıl çalışır? Desteklerin tipleri nelerdir?

Destekler şahıslara, firmalara veya kurumlara verilir ve genelde belirli bir harcamanın belirli bir yüzdesinin devlet tarafından ödenmesi şeklinde gerçekleşir.

Örneğin %50 destekli bir makina ekipman alımında fiyatı 100,000 TL olan makinenin 50,000 TL'si devlet tarafından 50,000 TL'si de faydalanıcı tarafından ödenir. Böylece yatırım yarı fiyatına mal edilmiş olur.

Devlet Destekleri

Destek mekanizması nasıl çalışır? Desteklerin tipleri nelerdir?

- Geri Ödemesiz – hibe desteği
- Geri ödemeli – düşük faizli veya faizsiz kredi
- Vergi Muafiyeti
- Vergi indirimi
- SGK işveren payı muafiyeti
- Yatırım yeri tahsisi
- Ücretsiz hizmetler

Devlet Destekleri

Destek mekanizması nasıl çalışır? Desteklerin tipleri nelerdir?

Hibe ve faizsiz kredi destekleri başta olmak üzere hemen hemen tüm desteklerde (bazı istisnalar haricinde) belirlenen yüzdelik oranlar KDV ve diğer vergiler hariç oranlardır. Örneğin 100,000 TL'lik makine alımında bahsedilen %50 destek ile alınan 50,000 TL aslında makinanın KDV hariç miktarıdır ve %18 KDV ile birlikte makinanın fiyatı gerçekte 118,000 TL'dir.

Devletler bu KDV'yi destek harici tutarlar ve net rakamın %'si kadar destek sağlar.

Devlet Destekleri

Destek mekanizması nasıl çalışır? Desteklerin tipleri nelerdir?

Aynı mantıkta personel giderlerine yapılan destekler de personelin net maaşı üzerinden hesaplanarak oranlandırılır ve ayrıca vergileri ödenir. KDV, gümrük vergisi veya gelir vergisi destekleri ayrı bir destek olarak verilir.

Devlet Destekleri

Destek mekanizması nasıl çalışır? Desteklerin tipleri nelerdir?

Devlet destekleri bazı kalemlerdeki harcamaları kapsar ve bunlara "Uygun maliyetler" denir.

Devlet desteklerinde bazı harcama kalemleri ise desteklenmez ve bunlara "Uygun olmayan maliyetler" denir.

Her destek kendi içinde farklılaşabilir ve istisnalar vardır.

Devlet Destekleri

Uygun maliyetler:

- Personel net maaşları (sosyal sigorta primleri ve vergi hariç)
- Makina ekipman alımları
- Otobüs, uçak ile yapılan yolculuk giderleri (şahsi araç ile yapılan benzin harcamaları dahil edilmez)
- Hizmet alımları, test analiz, eğitim ve danışmanlık giderleri
- Sarf malzemesi maliyetleri (sınırlı miktarda ve sonradan satılamayacak nitelikte, deneme veya test amaçlı)
- Taşeron maliyetleri (basım, etkinlik organizasyonu, mekan kiralama vb.)
- Belgelendirme maliyetleri

Devlet Destekleri

Uygun olmayan maliyetler:

- KDV, gümrük, gelir, damga vb. tüm vergiler (direk vergi desteği dışındakiler; hibe ve faizsiz kredi)
- Kamu görevlisi olan personelin ücretleri
- Faiz ve kur farkından doğan zararlar
- Taşıt aracı, otomobil, arsa, bina ve ana inşaat faaliyetleri (AB ve tarım ve hayvancılık destekleri hariç)
- Destek başvurusu onaylanmadan önce yapılan harcamalar
- Ticari amaçla kullanılabilecek tüm sarf malzemeler, hammadde

Devlet Destekleri

Desteklere başvurmadan önce ilgili mevzuatlar ve başvuru rehberleri mutlaka okunmalı; hangi giderlerin desteklendiği hangilerinin desteklenmediği bilinerek başvuru yapılmalıdır.

Devlet Destekleri

Devlet destekleri ilgilenen şahıs, firma veya kuruma başvuru usulü ile verilir.

Birçok destek sürekli başvuruya açıktır ve istenilen zamanda başvurulabilir. Ancak bazı destekler sadece belli dönemlerde başvuru kabul ederler. Bu tipte desteklere "**Çağrı usulü destekler**" denir. Bu tipte destek çağrıları yılda bir veya birkaç kez çıktığı gibi tek seferlik de olabilir.

Bu sebeple çağrılı destekler ilgili kurumların sitelerinden sürekli takip edilmelidir.

Devlet Destekleri

Devletimiz hangi kurumlar aracılığıyla destek vermektedir? Destek kaynakları hangi kurumlardır?

- KOSGEB
- TÜBİTAK
- İŞKUR
- Kalkınma Ajansları
- Bakanlıklar
- MFİB - Merkezi Finans İhale Birimi
- TTGV - Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı
- Diğer – Teknoparklar, KGF, Sanayi ve Ticaret Odaları, Esnaf Odaları, Yerli ve yabancı vakıf ve fonlar

Devlet Destekleri

Hangi konularda destek verilmektedir?

- Girişimcilik Destekleri
- KOBİ'lerin Temel Faaliyetlerine Yönelik Destekler
- Ar-Ge Destekleri
- Akademik Destekler
- Yatırım Teşvikleri
- İhracatı Geliştirme Destekleri
- Tarım ve Hayvancılık Destekleri
- Kentsel, Kırsal, Bölgesel ve Sosyal Kalkınma Amaçlı Destekler
- İstihdamın artırılması ve kalıcı hale getirilmesi ile ilgili destekler

Girişimcilik Destekleri

Girişimcilik Destekleri

Girişimcilerin finansal kaynağa en çok ihtiyaç duydukları bu dönemde faydalanabilecekleri birçok destek bulunmaktadır:

- KOSGEB Girişimcilik Destek Programı
- KOSGEB Ar-Ge, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Destek Programı
- TÜBİTAK 1512 Girişimcilik Aşamalı Destek Programı
- Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Teknogirişim Desteği
- Teknoloji Geliştirme Bölgeleri (Teknopark) Desteği

Girişimcilik Destekleri

KOSGEB Girişimcilik Destek Programı

Tüm girişimcilerin başvurularına açık bir destektir. Desteğe başvuru "Girişimci iş planı" dosyası hazırlanarak yapılır.

Bu destek içinde hibe ve faizsiz kredi desteği olmak üzere 2 tip destek verilmektedir.

- İşletme kuruluş desteği (hibe) 3,000 TL
- Makine ekipman desteği (hibe) 15,000 TL
- İşletme giderleri desteği (hibe) 12,000 TL
- Makine ekipman desteği (faizsiz kredi) 70,000 TL

Girişimcilik Destekleri

KOSGEB Girişimcilik Destek Programı

İşletme kuruluş desteği (hibe): 3,000 TL'ye kadar 1. ve 2. bölgelerde erkekler %60, bayanlar %70 oranında hibe desteği alırlar. Diğer bölgelerde %70-80 olarak uygulanır. Bu kalem içerisinde işletmenin kuruluşu için gerekli olan noter masrafları, oda kayıt ücretleri gibi giderler karşılanabilmektedir. (Sakarya 2. bölgededir)

Girişimcilik Destekleri

KOSGEB Girişimcilik Destek Programı

Kuruluş Dönemi Makine, Teçhizat, Ofis Donanım ve Yazılım Desteği (hibe): 15,000 TL'ye kadar 1. ve 2. bölgelerde erkekler %60, bayanlar %70 oranında hibe desteği alırlar. Bu kalem içerisinde işletmenin kullanacağı üretime dönük makina ekipman, ofis mobilyası, bilgisayar, yazılım gibi giderler karşılanabilmektedir.

Girişimcilik Destekleri

KOSGEB Girişimcilik Destek Programı

İşletme giderleri desteği (hibe): 12,000 TL'ye kadar 1. ve 2. bölgelerde erkekler %60, bayanlar %70 oranında hibe desteği alırlar. Bu kalem içerisinde işletmenin kira, personel, elektrik, su gibi aylık giderleri için hibe desteği sağlanmaktadır.

Girişimcilik Destekleri

KOSGEB Girişimcilik Destek Programı

Sabit yatırım desteği (geri ödemeli faizsiz kredi):

70,000 TL'ye kadar 1. ve 2. bölgelerde erkekler %60, bayanlar %70 oranında faizsiz kredi desteği alırlar. Bu kalem içerisinde üretime dönük makina ekipman, ofis mobilyası, bilgisayar, yazılım gibi giderler karşılanabilmektedir. Faizsiz kredinin ödemesi kuruluş sonrası 2 sene sonra başlar ve 36 ay taksitle ödenir.

Girişimcilik Destekleri

BAşARILI GİRİşİMCİLİK ÖYKÜLERİ

KOSGEB HİBESİYLE PATRON OLDU AYDA 10 BİN TL KAZANIYOR

Eski bir hükümlü olduğu için yaklaşık 5 yıl boyunca iş bulamayan Barış Satılmış aldığı hibe desteğiyle patron oldu. İşsiz olmanın çok zor olduğunu belirten buharlı araç yıkama servisinin sahibi Barış Satılmış, KOSGEB kredisiyle kurduğu işyerinin haftanın her günü açık olduğunu söyledi. Satılmış, aylık 10 bin lira civarında para kazandığını kaydetti.

Girişimcilik Destekleri

BAşARILI GİRİşİMCİLİK ÖYKÜLERİ

KOSGEB HİBESİYLE PATRON OLDU AYDA 10 BİN TL KAZANIYOR

Yaklaşık 5 yıl boyunca çevresinde çalmadık kapı bırakmadığı halde iş bulamadığını söyleyen Barış Satılmış, KOSGEB kredisiyle işinin patronu oldu. Şimdi üçüncü şubesini açmaya hazırlanıyor.

Girişimcilik Destekleri

KOSGEB Ar-Ge, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Destek Programı

İki kısımdan oluşur. Birinci kısım Ar-ge İnovasyon desteğidir. Bu aşamada başvuru sahibi bir Ar-Ge projesi yapar ve sonucunda bir ürün veya hizmet ortaya çıkarır.

İkinci kısım ise bu proje desteğinin devamı niteliğinde olan Endüstriyel Uygulama Desteği'dir. Bu aşamada ise ortaya çıkan ürünün üretimi için gerekli altyapı kurulması için destek sağlanır.

Devlet Destekleri – Girişimcilik Destekleri

KOSGEB Ar-Ge, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Destek Programı

Bu desteklere üniversite son sınıf öğrencisi/mezunu şahıs ya da bu nitelikte personel istihdam eden KOBİ ölçeğinde işletme bir Ar-Ge projesi ile başvurabilmektedir.

Girişimcilik Destekleri

KOSGEB Ar-Ge, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Destek Programı

Ar-Ge projesinin nihayetinde bir ürüne veya hizmete dönüşerek ticari gelir getirmesi için bir şirket kurulması hedeflenmektedir

Ar-Ge proje süresi en az 12 en çok 24 ay olabilir.
Endüstriyel uygulama süresi ise en çok 18 ay olabilir.

Girişimcilik Destekleri

KOSGEB Ar-Ge, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Destek Programı – Ar-ge Aşaması Destekleri

- **İşlik Desteği:** İşyeri eğer Kuluğka veya TEKMER (KOSGEB'in teknoloji geliştirme merkezleri) bünyesinde ise 1 yıl kira alınmaz.
- **Kira Desteği (hibe):** 12,000 TL'ye kadar %75 destek oranı ile işyeri kirasının bir kısmı hibe olarak verilir.
- **Makine-Teçhizat, Donanım, Hammadde, Yazılım ve Hizmet Alımı Giderleri Desteği (hibe):** 100,000 TL'ye kadar %75 destekle makina ekipman ve yazılım alımlarının bir kısmı hibe olarak verilir.

Girişimcilik Destekleri

KOSGEB Ar-Ge, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Destek Programı – Ar-ge Aşaması Destekleri

- **Makine-Teçhizat, Donanım, Hammadde, Yazılım ve Hizmet Alımı Giderleri Desteği (geri ödemeli faizsiz kredi):** 200,000 TL'ye kadar yukarıdaki hibeye ek olarak harcamanın %75'ine faizsiz kredi verilebilir. Toplamda 300,000 TL'ye kadar destek alınabilir.
- **Personel Gideri Desteği (hibe):** 100,000 TL'ye kadar personel net maaşlarının %75'i hibe olarak verilir.
- **Başlangıç sermayesi desteği (hibe):** 20,000 TL'ye kadar kuruluş noter, oda kaydı ve benzeri giderler yanında ofis mobilyası, bilgisayar gibi ofis donanımı için %100 destekli olarak verilir.

Girişimcilik Destekleri

KOSGEB Ar-Ge, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Destek Programı – Ar-ge Aşaması Destekleri

- **Proje Danışmanlık desteği (hibe):** 25,000 TL'ye kadar proje için teknik danışmanlık alımlarına %75 destek verilir.
- **Eğitim Desteği (hibe):** 5,000 TL'ye kadar proje içinde gerekli olan eğitim alımları için %75 destek verilir.
- **Sınai ve Fikri Mülkiyet Hakları Desteği (hibe):** 25,000 TL'ye kadar proje sonucunda ortaya çıkan ürünün tasarım tescili, faydalı model ve patent alma durumunda bu belgelendirmenin maliyetleri %75 oranında desteklenir.

Girişimcilik Destekleri

KOSGEB Ar-Ge, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Destek Programı – Ar-ge Aşaması Destekleri

- **Proje Tanıtım Desteği (hibe):** 5,000 TL'ye kadar proje sonucunda ortaya çıkan ürün veya hizmetin tanıtımı için %75 oranında destek verilir.
- **Yurtdışı Kongre/Konferans/Fuar Ziyareti/Teknolojik İşbirliği Ziyareti Desteği (hibe):** 15,000 TL'ye kadar proje boyunca yurtdışı ziyaret varsa bu ziyaretlerin maliyeti %75 oranında desteklenir.
- **Test, Analiz, Belgelendirme Desteği (hibe):** 25,000 TL'ye kadar proje içinde dışarıya yaptırılacak test-analiz ve belgelendirme harcamaları için %75 destek sağlanır.

Girişimcilik Destekleri

KOSGEB Ar-Ge, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Destek Programı – End. uygulama Aşaması Destekleri

- **Kira Desteği (hibe):** 18,000 TL'ye kadar %75 destek oranı ile işyeri kirasının bir kısmı hibe olarak verilir.
- **Makine-Teçhizat, Donanım, Hammadde, Yazılım ve Hizmet Alımı Giderleri Desteği (hibe):** 150,000 TL'ye kadar %75 destekle makina ekipman ve yazılım alımlarının bir kısmı hibe olarak verilir.

Girişimcilik Destekleri

KOSGEB Ar-Ge, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Destek Programı – End. uygulama Aşaması Destekleri

- **Makine-Teçhizat, Donanım, Hammadde, Yazılım ve Hizmet Alımı Giderleri Desteği (geri ödemeli faizsiz kredi):** 200,000 TL'ye kadar yukarıdaki hibeye ek olarak harcamanın %75'ine faizsiz kredi verilebilir. Toplamda 350,000 TL'ye kadar destek alınabilir.
- **Personel Gideri Desteği (hibe):** 100,000 TL'ye kadar personel net maaşlarının %75'i hibe olarak verilir.

Girişimcilik Destekleri

TÜBİTAK 1512 Girişimcilik Aşamalı Destek Programı

Bu desteğe üniversite mezunu şahıslar başvurabilir.

Destek iş fikrine dönüşmesi beklenen bir Ar-Ge Projesi için verilmektedir ve yılın sadece belirli dönemlerinde başvurulabilir.

Girişimcilik Destekleri

TÜBİTAK 1512 Girişimcilik Aşamalı Destek Programı

Destek belirli aşamalardan oluşmaktadır:

- 1. Aşama Projelendirme: İş fikri ön başvurusu yapılır. Kabul edilen başvuru sahipleri eğitim faaliyetleri ile fikri Ar-Ge projesine dönüştürür. Bu kısımda eğitim harici bir destek yoktur.
- 2. Aşama Teknogirişim Sermayesi Desteği: İlk aşamada hazırlanan Ar-Ge projesi ile başvurulur. Kabul edilen projeler için 100,000 TL'ye kadar %100 hibe desteği sağlanır. Personel, makina ekipman yazılım, seyahat masrafları gibi giderler karşılanır. Projeler en çok 12 ay sürelidir. Bu süreç sonunda proje sahiplerinden bir ön prototip ürün beklenir.

Girişimcilik Destekleri

TÜBİTAK 1512 Girişimcilik Aşamalı Destek Programı

- 3. Aşama TÜBİTAK 1507 KOBİ Ar-Ge Desteği: Bir önceki aşamada geliştirilen ürünün ilave Ar-Ge çalışmasına ihtiyaç duyulduğunda verilir. Başvuru sahibi bu desteğe başvurmayabilir. 550,000 TL'ye kadar %75 hibe desteği sağlanır. Projeler en çok 18 ay sürelidir.
- 4. Aşama Ticarileştirme: Bu aşamada tamamlanan Ar-Ge proje sahipleri melek yatırımcılar ve finansman kuruluşları ile eşleştirilir.

Girişimcilik Destekleri

TÜBİTAK 1512 Girişimcilik Aşamalı Destek Programı

Bu desteğin içeriği ise şöyledir:

- **Personel giderleri, seyahat giderleri, alet, teçhizat, yazılım, yayın giderleri, malzeme ve sarf giderleri, yurtiçi danışmanlık ve hizmet alımları, Yeminli Mali Müşavir giderleri (YMM) (hibe):** Toplam bütçede dağılımında bir sınır olmadan bu giderler 2. aşama 100,000 TL'ye kadar %100 oranında, 3. aşamada ise 550,000 TL'ye kadar %75 oranında desteklenir. Ancak destek kalemlerinin proje mantığı ile uyumlu olacak şekilde gerçekçi olması zorunludur.

Girişimcilik Destekleri

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Teknogirişim Destegi

İçeriği TÜBİTAK aşamalı destek programındaki 2. Aşama desteği ile aynı nitelikte olup 100,000 TL'ye kadar girişime dönüşmesi beklenen Ar-Ge projelerine %100 hibe verilen bir destek programıdır.

Yılın sadece belirli dönemlerinde başvurulara açılmaktadır.

Girişimcilik Destekleri

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri (Teknopark) Desteği

Ar-Ge projesi yapan veya proje ile kurulmuş işletmeler Teknoloji Geliştirme Bölgeleri'nde yer alabilirler. Bu bölgelere projeleri ile başvuran yeni girişimciler lisans, yüksek lisans veya doktora öğrencileri için ise kuluka dönemi adı altında ücretsiz veya kira indirimli işlik tahsis edilebilir.

Başvuran işletme öğrenciler tarafından kurulu değil ise Ar-Ge projelerine istinaden teknoparkta yer alabilirler.

Girişimcilik Destekleri

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri (Teknopark) Desteği

Teknoparkta kurulu olmanın avantajı ise işletmenin projesi boyunca istihdam ettiği proje personeli gelir vergisinden %70-90 oranları arasında muaftır.

Ayrıca sigorta işveren payından da muaftır. Bunun yanında işletme Ar-Ge projesi ile gelir elde ettiği takdirde KDV istisnası ve vergi indirimi uygulanır. Bunun sonucunda işletmenin giderlerini azaltmaya yardımcı olunmaktadır.

KOBİ'lerin Temel Faaliyetlerine Yönelik Destekler

KOBİ'lerin Temel Faaliyetlerine Yönelik Destekler

İşletme sahipleri kuruluş sonrasındaki faaliyetlerinde de desteğe ihtiyaç duymaktadırlar. Bu aşamada işletmenin destek alabileceği birçok kurum ve destek kalemi bulunmaktadır.

KOSGEB özellikle KOBİ düzeyindeki işletmelere destek sağlamaktadır ve destekleri çok çeşitlidir.

KOBİ'lerin Temel Faaliyetlerine Yönelik Destekler

KOBİ'lerin temel faaliyetlerine yönelik verilen destekler şunlardır:

- KOSGEB - KOBİ Proje Destek Programı (hibe)
- KOSGEB - İşbirliği Güçbirliği Destek Programı (hibe ve geri ödemeli birlikte)
- KOSGEB - Gelişen İşletmeler Piyasası Destek Programı (hibe)
- KOSGEB - Kredi Faiz Desteği (Faizsiz kredi)
- KOSGEB - Laboratuvar Hizmetleri Desteği (indirimli hizmet sunumu)
- KOSGEB - Genel Destek Programı (hibe)
- KALKINMA AJANSLARI - Mali Destek Programları (hibe)

KOBİ'lerin Temel Faaliyetlerine Yönelik Destekler

KOSGEB - KOBİ Proje Destek Programı (hibe): İşletmelerin; üretim, yönetim-organizasyon, pazarlama, dış ticaret, insan kaynakları, mali işler ve finans, bilgi yönetimi ve bunlarla ilişkili alanlarda sunacakları projeler desteklenir. 150,000 TL'ye kadar hibe desteği verilir. Destek oranları 1. ve 2. bölgelerde %50'dir.

KOSGEB - İşbirliği Güçbirliği Destek Programı (hibe ve geri ödemeli birlikte): En az 5 işletmenin bir araya gelerek ortak bir üretim, pazarlama veya lojistik faaliyeti yürütmek adına kurdukları ortaklık ile hazırlanan bir projeye destek verilmektedir. 250,000 TL'ye kadar hibe, 500,000 TL'ye kadar %50 oranında faizsiz kredi desteği verilmektedir.

KOBİ'lerin Temel Faaliyetlerine Yönelik Destekler

KOSGEB - Gelişen İşletmeler Piyasası Kobi Destek Programı

(hibe): Sermaye piyasalarına açılma aşamasında firmanın alacağı Piyasa danışmanı danışmanlık hizmet bedeli, Aracı kuruluşa ödenecek aracılık komisyonu vb. kalemlerinde 100,000 TL'ye kadar %75-100 oranında hibe desteği verilmektedir.

KOSGEB - Kredi Faiz Desteği (Faizsiz kredi): KOSGEB'in yılda bir veya birden çok sefer dönemsel olarak verdiği 50,000 TL'ye kadar faizsiz kredilerdir. Dönemsel açıklandığından KOSGEB sitesinden takip edilmelidir. Proje aranmaz sadece başvuru yapılır.

KOSGEB - Laboratuvar Hizmetleri Desteği (indirimli hizmet sunumu): KOSGEB'İN kendisinin ve anlaşmalı olduğu laboratuvarlar firmalara indirimli hizmet vermektedirler.

KOBİ'lerin Temel Faaliyetlerine Yönelik Destekler

KOSGEB - Genel Destek Programı (hibe): İşletmeler aşağıda belirtilen kalemlerde dışarıdan hizmet almaları halinde %50 hibe desteği alabilmektedir.

Yurtiçi fuar desteği	30.000 TL'ye kadar
Yurt Dışı İş Gezisi Desteği	10.000 TL'ye kadar
Tanıtım Desteği	10.000 TL'ye kadar
Eşleştirme Desteği	15.000 TL'ye kadar
Bağımsız Denetim Desteği	10.000 TL'ye kadar
Nitelikli Eleman İstihdam Desteği	20.000 TL'ye kadar
Danışmanlık Desteği	15.000 TL'ye kadar
Eğitim Desteği	10.000 TL'ye kadar
Enerji Verimliliği Desteği	30.000 TL'ye kadar
Tasarım Desteği	15.000 TL'ye kadar
Sınai Mülkiyet Hakları Desteği	20.000 TL'ye kadar
Belgelendirme Desteği	10.000 TL'ye kadar
Test, Analiz ve Kalibrasyon Desteği	20.000 TL'ye kadar

KOBİ'lerin Temel Faaliyetlerine Yönelik Destekler

KALKINMA AJANSLARI - Mali Destek Programları (hibe):

Kalkınma Ajansları her yıl kendi bölgelerinde öncelikli olan ihtiyaçları doğrultusunda çağrı esaslı olarak KOBİ'lerin projelerine hibe destekleri vermektedirler. Çağrıdan çağrıya değişmekle birlikte 100,000 ile 1,000,000 TL arası proje maliyetlerinin %50'si desteklenmektedir. Kalkınma Ajansı Destekleri diğer hibe desteklerinde olduğu gibi makina ekipman, personel ve hizmet alımı giderlerini kapsamaktadır.

Ar-Ge Destekleri

Ar-Ge Destekleri

İşletmelere Ar-Ge projeleri için verilen desteklerdir. Şahıs ve firmalara verilen desteklerde en yüksek oranlar Ar-Ge proje desteklerindedir ve hibe şeklinde %75-100 arası veya faizsiz kredi desteği alınabilmektedir.

Bu desteklerde de diğer desteklerde olduğu gibi personel, makina ekipman, sarf malzeme ve hizmet alımı gibi giderler desteklenir. Ancak projenin konusu bir Ar-Ge çalışması olmalıdır.

Ar-Ge Destekleri

- **KOSGEB - Ar-Ge, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Destek Programı (hibe):** Girişimcilik Destekleri kısmında bu destekten bahsedilmiştir. Bu desteğe girişimci haricinde işletmeler herhangi bir zamanda da başvurabilirler ancak 20,000 TL'lik kuruluş desteğini alamazlar.
- **TÜBİTAK - 1501 Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı (hibe):** Limited veya Anonim şirketler başvurabilirler. Ar-Ge Projeleri için verilir. **Sınırsız bir bütçe ile başvurulabilir, üst sınır yoktur.** Destek oranı %60 hibe şeklindedir. Projeler en çok 36 aylık olabilir. Başvuruya her zaman açıktır.

Ar-Ge Destekleri

- **TÜBİTAK - 1507 KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı (hibe):** KOBİ Limited veya Anonim şirketler başvurabilirler. Ar-Ge Projeleri için verilir. 500,000 TL'ye kadar bir bütçe ile başvurulabilir. Destek oranı %75 hibe şeklindedir. Projeler en çok 18 aylık olabilir. Personel, makina ekipmanı sarf malzeme ve hizmet alımı gibi giderler desteklenir. Başvuruya her zaman açıktır.
- **TÜBİTAK - 1511 Öncelikli Alanlar Araştırma Teknoloji Geliştirme ve Yenilik P. D. P. (hibe):** Limited veya Anonim şirketler başvurabilir. Çağrı esaslı ilan edilir. Ülkemizin öncelikli teknolojik gelişim alanlarına göre yılın belirsiz dönemlerinde çağrı açılır. Bütçesi çağrıya göre değişir. Ar-Ge projeleri için verilir. Destek oranı %75 olup proje süreleri çağrıya göre değişebilir. TÜBİTAK sitesinden çağrılar takip edilmelidir.

Ar-Ge Destekleri

- **TÜBİTAK - 1505 Üniversite-Sanayi İşbirliği Destek Programı (hibe):** Bir üniversite ile bir firmanın ortaklığı ile yapılan Ar-Ge projeleri için verilir. 1,000,000 TL'ye kadar ve en çok 24 aylık projelere verilir. Şirket KOBİ ise %75 büyük ölçekli ise %60 destek verilir. Başvuruya her zaman açıktır.
- **BİLİM SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI - SANTEZ Proje Desteği (hibe):** Bir üniversite y.lisans/doktora öğrencisinin tez konularının bir Ar-Ge projesi olarak sanayinin ihtiyacına yönelik ve sanayi kuruluşu ile hayata geçirilmesi için verilen bir destektir. Harcamalar firma büyüklüğüne göre %65-85 arası desteklenir. Destek limiti ise her yıl açılan çağrıya göre değişmektedir. Yılın belirli dönemlerinde başvuruya açıktır ve takip edilmelidir.

Ar-Ge Destekleri

- **KALKINMA AJANSLARI - Ar-Ge Proje Destekleri (hibe):** Çağrı esaslı olarak yılın belirli dönemlerinde KOBİ işletmelerine verilen bir Ar-Ge proje desteğidir. Bütçesi ve destek oranı çağrıya göre değişir. %50-75 arası destek verilmektedir. Yılın belirli dönemlerinde başvuruya açıktır ve takip edilmelidir.
- **AVRUPA BİRLİĞİ - Ar-Ge Proje Çağrıları (hibe):** AB Çerçeve Programları kapsamında uluslararası işbirliği içinde gerçekleştirilen Ar-Ge projeleri için verilen desteklerdir. Çağrı esaslı olup Avrupa Birliği'nin öncelikli teknolojik hedefleri doğrultusunda belirli konularda destek verilmektedir. Destek oranları işletme büyüklüğüne göre %60-75 arasında değişmekte ve çağrıya göre toplam destek bütçeleri farklılık göstermektedir. Çağrılar TÜBİTAK'ın web sitesinden takip edilmelidir.

Ar-Ge Destekleri

- **TTGV - İleri Teknoloji Projeleri Desteği (geri ödemeli faizsiz kredi):** Üst limiti 3,000,000 USD olan bu destek 3 yılda geri ödemeli faizsiz kredi olarak verilmektedir. Tarımsal atıklardan yüksek katma değeri biyo ürün üretim ve teknolojileri, İleri malzeme teknolojileri ve hassas üretim teknikleri, Yenilenebilir enerji üretim, depolama ve dağıtımına yönelik teknolojiler, Gıda Teknolojileri, Biyomedikal Teknolojileri, İklim Değişikliğine Uyum Teknolojileri konularında yapılan Ar-Ge projelerine destek verilmektedir.

Ar-Ge Destekleri

BAŞARI ÖYKÜSÜ

**MUSLUK SUYUNU ARITAN FİLTRE YAPTI 12 MİLYON YTL CİROYA
ULAŞTI**

Makine mühendisi Emre Ermiş, musluk suyunu arıtarak içilebilir su haline getiren Reverse Osmosis (ters ozmos-arıtma) teknolojisi için TÜBİTAK, TTGV ve KOSGEB destekli, Türkiye’de üretilmeyen özel bir filtre yaptı.

Ar-Ge Destekleri

BAŞARI ÖYKÜSÜ

**MUSLUK SUYUNU ARITAN FİLTRE YAPTI 12 MİLYON YTL CİROYA
ULAŞTI**

Geçen yıl 12 milyon YTL ciro yakalayan Ermiş'in şirketi Sukutusu A.Ş., ayda ortalama 1500 adet ev ve iş yeri tipi su arıtma cihazı satıyor.

Ar-Ge Destekleri

BAŞARI ÖYKÜSÜ

MUSLUK SUYUNU ARITAN FİLTRE YAPTI 12 MİLYON YTL CİROYA ULAŞTI

Emre Ermiş, başlangıçta yeterli sermayesi olmadığını belirtiyor ve şunları söylüyor: "Bir atölye kiraladım ve 2 işçiyle başladım. 7'nci ayda parasız kaldım. TÜBİTAK, TTGV ve KOSGEB'in araştırma geliştirme (Ar-Ge) projelerine hibe ya da sıfır faizli destekleri olduğunu duydum. Arıtma cihazımın filtre sistemi için proje geliştirdim.

Ar-Ge Destekleri

BAŞARI ÖYKÜSÜ

**MUSLUK SUYUNU ARITAN FİLTRE YAPTI 12 MİLYON YTL CİROYA
ULAŞTI**

'Çift Çevrim Kapsül Filtre' projemi yaptım. Projeyi üç kurum da 2003 yılında kabul etti. Projemizin değeri 400 bin dolardı. TTGV'den 100 bin dolar, TÜBİTAK'tan 90 bin YTL hibe aldık. Seri imalata başladık. Sonra da bu ürünün satışının aktif pazarlama ile olması gerektiğini anladık ve 2005'te tanıtım organizasyonu kurduk.

Ar-Ge Destekleri

BAŞARI ÖYKÜSÜ

**MUSLUK SUYUNU ARITAN FİLTRE YAPTI 12 MİLYON YTL CİROYA
ULAŞTI**

Waterbox olarak tanıtım ofisleri açmaya başladık. İstanbul, Ankara, Edirne, Gaziantep derken 20 tanıtım ofisi açtık ve 2 bin 500 kişiye uzman eğitimi verdik. 1000 kişi şu anda pazarlamada aktif çalışıyor."

Akademik Bilimsel Araştırma Destekleri

Akademik Bilimsel Araştırma Destekleri

TÜBİTAK tarafından verilen bilimsel araştırma proje desteklerini kapsamaktadır.

Doktora öğrencileri ve doktora sonrası araştırmacılara verilen bu desteklerde projelerin araştırmacı personel, makina ekipman, sarf malzeme, hammadde ve hizmet alımı gibi kalemlerinde %100'e varan oranda hibe desteği sağlamaktadır.

Akademik Bilimsel Araştırma Destekleri

- **TÜBİTAK - 1001 - Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Projelerini Destekleme Programı (hibe):** Proje süresi 36 ay proje üst bütçesi yıllık 360,000 TL'dir. Harcamalar %100 oranında desteklenir. Projede çalışan lisans/y. lisans/doktora öğrencileri ile akademisyenler burs ve Proje teşvik ikramiyesi (PTİ) alırlar. Yılda 2 dönem başvuruya açıktır.
- **TÜBİTAK - 1002 - Hızlı Destek Programı (hibe):** Proje süresi 12 ay proje üst bütçesi 30,000 TL'dir. Harcamalar %100 oranında desteklenir. Projede çalışan lisans/y. lisans/doktora öğrencileri ile akademisyenler burs ve Proje teşvik ikramiyesi (PTİ) alırlar. Başvuruya her zaman açıktır.

Akademik Bilimsel Araştırma Destekleri

- **TÜBİTAK - 1003 - Öncelikli Alanlar Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı (hibe):** Çağrı esaslıdır. Proje süresi 36 ay proje üst bütçesi 2,500,000 TL'dir. Harcamalar %100 oranında desteklenir. Projede çalışan lisans/y. lisans/doktora öğrencileri ve akademisyenler burs ve PTİ alırlar.
- **TÜBİTAK - 1005 - Ulusal Yeni Fikirler ve Ürünler Araştırma Destek Programı (hibe):** Proje süresi 18 ay proje üst bütçesi 200,000 TL'dir. Harcamalar %100 oranında desteklenir. Projede çalışan lisans/y. lisans/doktora öğrencileri burs alırlar. Proje sonuçlarına göre başarılı olması halinde koşullu olarak PTİ ödemesi yapılır. Yılda 2 dönem başvuru alınır.

Akademik Bilimsel Araştırma Destekleri

- **TÜBİTAK - 1007 - Kamu Kurumları Araştırma ve Geliştirme Projelerini D.P. (hibe):** Kamu kurumlarının Ar-Ge ile giderilebilecek ihtiyaçlarının karşılanması ya da sorunlarının çözüme kavuşturulması amacıyla verilmektedir. Çağrı esastır. Proje süresi ve üst bütçesi çağrıya göre değişmektedir. Harcamalar %100 oranında desteklenir. Projede çalışan lisans/y. lisans/doktora öğrencileri ve akademisyenler burs ve PTİ alırlar.
- **TÜBİTAK - 3001 - Başlangıç Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı (hibe):** Proje süresi 24 ay proje üst bütçesi 60,000 TL'dir. Harcamalar %100 oranında desteklenir. Projede çalışan lisans/y. lisans/doktora öğrencileri ile akademisyenler burs ve Proje teşvik ikramiyesi (PTİ) alırlar. Başvuruya her zaman açıktır.

Akademik Bilimsel Araştırma Destekleri

- **TÜBİTAK - 3501 - Kariyer Geliştirme Programı (hibe):**
Programın amacı; kariyerlerine yeni başlayan doktoralı bilim insanlarının çalışmalarını proje desteği vererek teşvik etmektir. 21. yüzyılın akademik önderliğini yüklenecek genç araştırmacıların çalışmaları desteklenerek, hem genç bilim insanlarının kariyerlerini araştırmacı ve eğitimci olarak en iyi şekilde sürdürmeleri, hem de bilimsel düzeyimizin geliştirilmesi ve bilimin ülke kalkınmasındaki rolünün artırılması amacıyla yönelik bir programdır. Proje süresi 36 ay proje üst bütçesi yıllık 225,000 TL'dir. Harcamalar %100 oranında desteklenir. Projede çalışan lisans/y. lisans/doktora öğrencileri ile akademisyenler burs ve Proje teşvik ikramiyesi (PTİ) alırlar. Yılda 2 dönem başvuru alınır.

Yatırım Teşvikleri

Yatırım Teşvikleri

Ülkemizde belirli bir miktarda yatırım yapan tüm kuruluşlara verilen ve bu kuruluşlara yatırımları oranında verilen bir dizi desteği kapsamaktadır.

Firma örneğin 10 Milyon TL yatırım ile Sakarya'da (2. bölge) bir üretim tesisi kurduğunda yaptığı yatırım için devletten yer talep edebilecek; KDV ve gümrük vergileri ödemeyecek; 2 yıl çalışanları için SGK işveren payı ve yatırımın %15'i kadar (1,500,000 TL) kurumlar veya gelir vergisi ödemeyecektir.

Yatırım Teşvikleri

Yatırım teşviki en az 500,000 TL ve üzeri yatırımlarda geçerlidir.

Yatırım teşviki kapsamında verilen destekler şunlardır:

- Yatırımda KDV istisnası
- Gümrük vergisi muafiyeti
- Vergi indirimi
- Sigorta primi işveren hissesi desteği
- Yatırım yeri tahsisi
- Faiz desteği
- KDV iadesi

Yatırım Teşvikleri

Yatırımlar ise şu şekilde sınıflandırılır:

- Bölgelere göre yatırımlar - bölge ve sektöre göre 1. ve 2. bölgelerde asgari 1,000,000 TL, diğer bölgelerde 500,000 TL
- Büyük ölçekli yatırımlar - 50 milyon TL üstü
- Stratejik yatırımlar - sektöre göre 50 milyon TL üstü

Yatırım Teşvikleri

BÖLGESEL TEŞVİK UYGULAMALARINDA SAĞLANAN DESTEK UNSURLARI

Destek Unsurları			BÖLGELER					
			I	II	III	IV	V	VI
KDV İstisnası			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Gümrük Vergisi Muafiyeti			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	OSB Dış1	15	20	25	30	40	50
		OSB İçi	20	25	30	40	50	55
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		OSB Dış1	2 yıl	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl
		OSB İçi	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl	12 yıl
Yatırım Yeri Tahsisi			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Faiz Desteği	İç Kredi		YOK	YOK	3 Puan	4 Puan	5 Puan	7 Puan
	Döviz / Dövizde Endeksli Kredi				1 Puan	1 Puan	2 Puan	2 Puan
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği			YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	10 yıl
Gelir Vergisi Stopajı Desteği			YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	10 yıl

Yatırım Teşvikleri

BÜYÜK ÖLÇEKLİ YATIRIMLAR İÇİN SAĞLANAN DESTEK UNSURLARI

Destek Unsurları			BÖLGELER					
			I	II	III	IV	V	VI
KDV İstisnası			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Gümrük Vergisi Muafiyeti			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	OSB Dışı	25	30	35	40	50	60
		OSB İçi	30	35	40	50	60	65
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		OSB Dışı	2 yıl	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl
		OSB İçi	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl	12 yıl
Yatırım Yeri Tahsisi			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği			YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	10 yıl
Gelir Vergisi Stopajı Desteği			YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	10 yıl

Yatırım Teşvikleri

STRATEJİK YATIRIMLAR İÇİN SAĞLANAN DESTEK UNSURLARI

Destek Unsurları		BÖLGELER					
		I	II	III	IV	V	VI
KDV İstisnası		VAR					
Gümrük Vergisi Muafiyeti		VAR					
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	50					
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		7 yıl (6. Bölgede 10 Yıl)					
Yatırım Yeri Tahsisi		VAR					
Faiz Desteği	İç Kredi	5 Puan					
	Döviz / Dövizle Endeksli Kredi	2 Puan					
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği		10 yıl (Sadece 6. Bölgede Gerçekleştirilecek Yatırımlar İçin)					
Gelir Vergisi Stopajı Desteği		10 yıl (Sadece 6. Bölgede Gerçekleştirilecek Yatırımlar İçin)					
KDV İadesi		VAR (Sadece 500 Milyon TL ve üzeri yatırımlar için)					

Yatırım Teşvikleri

Birinci Bölge İleri	İkinci Bölge İleri	Üçüncü Bölge İleri	Dördüncü Bölge İleri	Beşinci Bölge İleri	Altıncı Bölge İleri
Ankara	Adana	Balıkesir	Afyonkarahisar	Adıyaman	Ağrı
Antalya	Aydın	Bilecik	Amasya	Aksaray	Ardahan
Bursa	Bolu	Burdur	Artvin	Bayburt	Batman
Eskişehir	Çanakkale	Gaziantep	Bartın	Çankırı	Bingöl
İstanbul	Denizli	Karabük	Çorum	Erzurum	Bitlis
İzmir	Edirne	Karaman	Düzce	Giresun	Diyarbakır
Kocaeli	Isparta	Manisa	Elazığ	Gümüşhane	Hakkari
Mugla	KAYSERİ	Mersin	Erzincan	Kahramanmaraş	Iğdır
	Kırklareli	Samsun	Hatay	Kilis	Kars
	Konya	Trabzon	Kastamonu	Niğde	Mardin
	Sakarya	Uşak	Kırıkkale	Ordu	Muş
	Tekirdağ	Zonguldak	Kırşehir	Osmaniye	Sırt
	Yalova		Kütahya	Sinop	Şanlıurfa
			Malatya	Tokat	Şırnak
			Nevşehir	Tunceli	Van
			Rize	YOZGAT	
			SİVAS		
8 İl	13 İl	12 İl	17 İl	16 İl	15 İl

İhracatı Geliştirme Destekleri

İhracatı Geliştirme Destekleri

İhracatı Geliştirme Destekleri Ekonomi Bakanlığı tarafından ihracatçı firmalara verilen dış ticaretlerini geliştirmeye yönelik hibe destekleridir.

Proje gerekmeden başvuru ile alınabilir.

İhracatı Geliştirme Destekleri

- **Yurtdışı Fuar Katılımlarının Desteklenmesi (hibe):** Fuarlarda stand kuran firmalara yıllık 15,000 USD üst limitli harcamalarda %75 hibe desteği verilmektedir.
- **Pazar araştırması ve pazara giriş desteği (hibe):** Pazar araştırması amacıyla en fazla 2 şirket çalışanının konaklama ve seyahat giderleri 7500 USD üst limitte %70 oranında desteklenir.
- **Pazar araştırması projeleri desteği (hibe):** Pazar araştırması konusunda hizmet alımları 10,000 USD'ye kadar %70-80 oranında destek verilir.
- **E-ticaret sitelerine üyelik desteği (hibe):** Üyelik bedelleri yıllık 10,000 USD'ye kadar %70 oranında desteklenir.

İhracatı Geliştirme Destekleri

- **Eğitim Yardımı (hibe):** İhracata yönelik dış ticaret vb. eğitimlere yıllık 50,000 USD'ye kadar %90 destek sağlanır.
- **Danışmanlık yardımı (hibe):** İhracata yönelik dış ticaret vb. konularda danışmanlık için yıllık 150,000 USD'ye kadar %75 destek verilir.
- **Yurtdışında marka tescil desteği (hibe):** Firmalara %50 oranında 20,000 USD'ye kadar destek verilir.
- **Kalite belgelendirme desteği (hibe):** İhracata yönelik olarak ISO 14000 serisi gibi belgelendirme için 25,000 USD'ye kadar %50 destek verilir.

İhracatı Geliştirme Destekleri

- **Turquality desteği (hibe):** Yurtdışında markalaşma faaliyetlerinin desteklenmesi amacıyla Turquality komitesince belirlenen firmalara verilen tasarım, markalaşma, reklam vb. desteklerdir. İçeriği komisyon tarafından belirlenir.
- **Teknik Müşavirlik Şirketleri Desteği (hibe):** Teknik müşavirlik ve müteahhitlik firmalarının yurtdışı ofis açmaları durumunda 30,000 USD'ye kadar %50 ofis kira desteği, 40,000 USD'ye kadar %50 oranında yönetici personel ve 36,000 USD'ye kadar %70 oranında büro personeli istihdamı; 30,000 USD'ye kadar %50 oranında danışmanlık alımları desteklenir.

İhracatı Geliştirme Destekleri

- **Tasarım Desteği (hibe):** Tasarım odaklı çalışan şirketlerinin yurtdışına yönelik tanıtım ve reklam faaliyetlerine yönelik %50 oranında 300,000 USD'ye kadar destek verilmektedir. Ayrıca yurtdışı ofis açmaları durumunda %50 oranında 100,000 USD'ye kadar yatırım desteği; kira, danışmanlık ve vergi giderleri için 200,000 USD'ye kadar %50 oranında desteklenir. Ayrıca bu firmalara hizmet veren tasarım ofisleri de aynı desteklerden %50 oranında faydalanırlar.

Diğer Destekler

Diğer Destekler

- **Tarım ve Hayvancılık Destekleri:** Ülkemizde tarım ve hayvancılığın gelişmesi ve sürdürülebilir olması amacıyla Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ve Ziraat Bankası aracılığıyla çiftçilere ve tarıma bağlı çalışan sanayiye verilen desteklerdir. Tarım ve Hayvancılık Destekleri için bkz www.tarim.gov.tr
- **Kentsel, Kırsal, Bölgesel ve Sosyal Kalkınma Amaçlı Destekler:** Avrupa birliği kaynaklı ve Merkezi Finans İhale Birimi (MFİB) ve Bakanlıklar tarafından verilen, çağrı esaslı desteklerdir. Belediyeler, üniversiteler, valilikler gibi kurumlar faydalanmaktadır. Çağrı esaslı olduğundan Bakanlıkların sitelerinden sürekli takip edilmelidir.

Diğer Destekler

- **İstihdamın artırılması ve kalıcı hale getirilmesi ile ilgili destekler:** Avrupa Birliği kaynaklı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından verilen, çağrı esaslı desteklerdir. Belediyeler, üniversiteler, valilikler gibi kurumlar faydalanmaktadır. Çağrı esaslı olduğundan Bakanlık sitelerinden sürekli takip edilmelidir. www.ikg.gov.tr
- Ayrıca Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) kendine kayıtlı işsizlerin istihdamında 6 -12 ay arası sigorta işveren primi desteği vermektedir. Ayrıca ücretsiz mesleki eğitimler düzenlemektedir.

Sonuç ve Önemli Hususlar

Önemli Hususlar

- Desteklere başvururken hem desteğin ana hedefleri iyi analiz edilmeli ve bu konulardan hangisine yönelik çıkarıldığına bakılmalı, hem de genel anlamda ülkemizin bu öncelikleri göz önünde bulundurulmalıdır.
- Desteklere başvuru öncesi harcama yapılmaması gerekir, harcamaların geçerli olması için desteğin onayı sonrasında yapılması esastır (birkaç istisna dışında).

Önemli Hususlar

- Başvurulan desteğin destek % oranının KDV ve gümrük vergileri hariç mi dahil mi olduğuna bakılmalı, KDV istisnası olabilir mi bakılmalı ve bütçelendirme buna göre yapılmalıdır.
- Destekler ve teşvikler adı üstünde teşviktir, destektir. Dolayısıyla desteğe ve teşvike göre proje veya iş fikri oluşturulmaz, öncelikle doğru bir proje veya iş fikri belirlenmeli sonra bu fikre uygun destek belirlenmeli ve başvurular yapılmalıdır.

Önemli Hususlar

- Girişimcilikle ilgili teşvikler kuruluş aşamasında faydalı olacaktır. Bazı destekler yeni girişimcilere uymayacaktır. Büyük ölçekli firmalara verilen yatırım teşviki gibi konular daha sonra irdelenmeli, başlangıç aşamasında tüm desteklerden faydalanılmaya çalışılmamalıdır. Kademeli olarak başvurulmalıdır.
- Desteklere başvurularda bürokratik süreçlere dikkat edilmeli ve sabırlı olunmalıdır. Destek alma noktasına gelmek zaman alabilir; konu ile ilgili danışmanlık almak gerekebilir.

Önemli Hususlar

- Çağrı usulü destekler dönemsel açılır, dolayısıyla sürekli takip etmek gerekir.
- Destek içerik ve mevzuatları sık sık değişikliklere uğrayabilmekte ve yeni destekler ortaya çıkabilmektedir. Takip edilmelidir.
- Desteklere başvururken devletin destek vermekteki temel amaçları dikkate alınmalı buna göre sektör, destek kalemleri ve proje konularına dikkat edilmelidir. Destek değerlendirme süreçlerinde subjektif kararlar alınabilmekte, bölgeden bölgeye farklılıklar olabilmektedir.

Önemli Hususlar

- Bir gider kalemi sadece bir destekten faydalanabilir. Aynı gider başka bir destekle birleştirilemez. Örneğin %75 personel desteği alınan bir Ar-Ge projesindeki personel gideri için kalan %25'lik kısım için başka bir destek talep edilemez. (Geri ödemeli destekler hariç)
- Her desteğin kendi mevzuatına göre desteklediği harcamalar vardır desteklemedikleri vardır. Dolayısıyla bir yatırımda desteklenmeyen kalemler de olacaktır. Yatırım hesapları bunlar dikkate alınarak yapılmalıdır

Önemli Hususlar

- Destek başvuru ve uygulama zamanlarında ilgili devlet kurumları ve bu kurumların yetkili personeli ile sıkı bir iletişim içinde olunmalıdır.

Teşekkür Ederim!